

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.

Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Nagy-Sinkszék a' katonaság számára 150. kalapot szolgáltatott bé, miért is a' haza nevében forró köszönetet szavazok, és örömmel nyilatkozatom ki, hogy e' hatóság, a' többi szász hatóságokat hazafiúi buzgalomával felülmulta.

Kóhalomszék a' segesvári térparancsnokság utján a' katonaság számára 500 inget, 500 gatyát és 90 pár bakkancsot szolgáltatott bé, fogadja hazafiúi adakozásáért a' hon nevében forró köszönetemet. N.Szeben, junius 19. 1849.

Berde Moza,
korm.biztos.

Nem hivatalos rész.

Dézs, jun. 15. A' Honvéd 138-ik számában megjelent „b.Szolnokból“ egy tudósítás, mely ezen megyét, mely hazafi buzgalmanak 's szabedelvőségének mindig, de főleg az utósó két évtizedben, erdélyi társai közt kitünő jeleit adta, legferdebb iránynyal vádolja.

Tudva van az egész magyarhon olvasó közönsége előtt: miszerint b.Szolnok az első megyék közül volt, mely a' királyi kormány alatt háziadót határozott 's a' zsarnok lábai alól a' meggyalázott emberiséget fölkarolni törekedett; mely a' bureaucratia ellen oly sokáig 's oly elszántan vívott az azt védő királyi hatalommal szemben, 's mely a' mult évben az uniot, minden következményeivel elfogadni nemes hévvel buzgolkodott. És én fölötte fájlalnám, ha egy ily szép irányu megye, épen a' jelenkorban, 's épen az én alispánságom alatt tagadná meg régi elveit, 's szégyelném, ha való lenne a' felhozott cikk azon vádja: hogy a' junius 4-én tartott megyei választmányi gyűlésben „az aristocrazia és bureaucratia újra terjeszkedni kezdett gyűlölt uralma ellen kellett csatát vívni“ a' cikkirónak 's hála az igazság istenének! igen igen kevés elvrokonainak; *) épen akkor, mikor a' megye némely tisztviselői ellen,

*) De már én ezt nagyon fájlalnám.

Szerk.

tiszti kibágások vádja miatt, kinyomozást rendelt, mely jegyzőkönyvileg is, mint tiszta igazság áll, 's én ezt a' hibások felfüggesztésével teljeseésbe venni igyekeztem. 'S előttem gyanusnak látszott, midőn a' cikkiró, igen-igen kevés elbarátival **) e' gyűlésben, e' hivatalos eljárásomat helytelennek kimondatni igyekezett, a' felelőség és parlamentalis életet kaptára vonni akarva, állitván akkor is (valamint e' cikkében, mert elveiről, ha már csnkugyan elvnek bérmláható, rá lehet ismerni) hogy az első alispánnak, a' főispán távollétében nem lenne joga, a' kibágásokkal vádolt megyei tisztet hivatalától felfüggeszteni, addig mig a' kinyomozás foly.

De folyó hó 12-én tartott megyeválasztmányi gyűlésünkben meghatározatott a' „Honvéd“ elferdített tudósítására vonatkozólag, a' megye hivatalos tudósítójának meghagyni: hogy az említett gyűlés folyamáról hű tudósítást küldjön a' Közlönybe, mi által az említett „honvédi“ áltudósítás megczáfoltassék.

Ez nekem mint alispánnak elégtétel arra, hogy a' megye becsületéről az önérdék undok hernyói lerázattak.

A' mi pedig hivatalommal kapcsolatban felhozott tényeket illeti, azokra mint rágalmakra, felelni fogok az 1848-ki XVIII-ik törvényczikk 11-és 24-ik §-sai értelmében a' maga utján. *) Mert a' jellem tisztasága nélkül, nincs sem magán sem polgári életnek semmi becse, meglevén győződve, miszerint ugy egyeseknek, mint közegyleteknek 's szabad álladalmaknak csak is az ad becsértéket, méltóságot, 's magasztosságot

Kornis Elek.

**) Ismétlém: nagyon fájlalnám.

Szerk.

*) Hanem mielőtt ez történnék, jó lesz az idézett törvényt figyelmesen megolvasni, 's figyelembe venni főleg azt, hogy a' vesztő félre ha egyéb nem, a' perköltségek megtérítése mindenesetre váraozik. Én ezt jó indulatból, nem saját érdekemből javaslom. Nekem az egész dologhoz anynyi közöm, hogy majd a' dézsai eskütszék előtt megnevezem a' cikkirót.

Szerk.

Küküllőmegyéből, június 16. Képviselő bizottmányunk tegnap tartott gyűlésében, kihirdetett az 1848 november és december, ugy az 1849 egész évi adózás tárgyában hozott országos törvény. Felolvastatott a' törvényczikket kísérő minsterelnöki rendelet, mely szerint annak foganasítása iránt a' pénzügy ministeri utasítás bevarandó. Erre vonatkozólag indítványozá főispánunk, hogy addig is, míg az ígért utasítás megérkezvén a' most felolvasott törvények alapján az adó kirovatnék, tekintve honunk jelen körülmények közti szükségait, a' majus 8-kán tartott bizottmányi ülésünkben alkotott adózási rendszer szerint az adót vettessük ki és az országos törvények alapján kiróvandó adó illetőségbe leendő beszámítás mellett gyors felszedését eszközöltesük. És ez közakarattal határozattá emeltetett. Előterjesztvén továbbá, az ujonnan kinevezett hivatalnokok névsorát, azok iránt csendes megnyugvásunkat kifejeztük.

Ezek után volt első alispán F. F. hivatalábóli elmozdittatása szomorú esetét előadván és röviden érintve; miként őt multja e' megye méltánylatát igényelni jogosítja, felkérte a' bizottmányt 19 éven át folytatott közszolgálatáról szóló bizonyítvány kiadására.

Mily igénytelen kívánat!!

És mégis beszédét síri csend követé.

Nyelvünk lefórrott, szemekink földre sülvedtek, szívünk ütere megakadt!

E' jelenet, egy politikailag halottaiban fekvő megyének eredetileg hű képe volt.

Mélj hallgatásunkból, főispánnak tárgyhoz szólási figyelmeztetése ébreszte fel.

Beregszászi Im. vevén át a' szót, a' kérést méltánylandónak véleményezte. Hason értelemben szólottak V. S. R. S. 's helyeslés kíséré beszédüket. Azonban felállá...i. F...nak a' régi jó — (de koránt sem olyan régi, hogy emlékére kronika kellene) pecsovic világban volt hű zászlóssa, áldásokkal halmozott kegyencze 's remegő szavakkal, mint ki emlékei 's öntudata gyilka alatt fulladoz, több tekinteteből a' bizonyítványt megtagadtatni kívánta. Nó, de erre feljajdula a' jelen volt exhivatalnokok tábora 's különösen K... két testvér érszett önérdékök ördögeitől korbác oltatva, zavart 's isten tudja minő nagy dolgokat visznek vala véghez, ha a' kellő rendre utasítás 's az általános indignatio nem csilapítja hevüket. A' tárgy ily kemény vitatásából két kérdés támadott: jó vagy rossz bizonyítványt adjanak-e? A' főispán ennek eldöntését szavazatra kívánta bocsátani, de a' terem hirtelen megürült 's így annak megírása a' jegyzőre bízott. Látván ezeket az érintett exhivatalnokok, azon nem éppen boldogító meggyőződéssel tértek Megyesen rakott omladozó fészekükbe, miként a' közéleteménnyel örökre e-

gyedárnszkodni még F....nak sem sikerülvén számukra a' jelen még reményt sem hagyta, egy szebb jövő álmaiban keresni vigasztalást. És a' gyűlés is, miután főispán F...nak hivatalátoli elmozdítása okait elősorolva, jegyzőkönyvbe iktattatta, eloszlott.

A' mai napi gyűlésben, az adó kivetésre vonatkozó tegnapi határozat nullificaltatott, azon megjegyzéssel: hogy a' jelen évre kivetendő adóba az eddigi kiváltságtalan osztály, a' kétszeri öszseírás elkerülése tekintetéből, tavalyi adójának egy részét előlegezésekép fizesse bé. A' volt kiváltságosokra, hasonczélból, a' régi rendszer szerint rovatván ki az adó.

Felmerült végre, megyénk azon szerencsétlen polgárainak sorsa, kik a' lázadások okozta káraik által, vég inségre jutottak. 'S mivel nyomasztó sorsok enyhítése a' káratlanítások utján, volt kormánybiztos Csány László urnak ez érdeken 2663 számok alatt kibocsátott rendelete szerint, csak is a' távoljövőben sikerülhet, megkérteni határozatott t. h. or. biztos Szentiványi Károly ur Csány László érintett rendeletének tágosabb kört engedni, hogy így bár azok, kik véginséggel küzdve, káraik okozóit tisztán és hitelesen kijelteni bírják, megyei tiszt által is kárpóltatásukat eszközölhessék.

És ezzel a' mai ülés is befejeztetett; de elefejtök felhozni a' kárpótlások ürügye alatt (hajdon) mily óriási kihágások történtek.

Ujonczainkat kiállítottuk.

Ágyu anyagul adtunk 96 d. harangot. 466 font ónot. Adtunk a' m. vásárhelyi kat. kóroda számára 283 d. inget 352 d. gatyát.

Utainkat (ha lehet annak nevezni) igazgatjuk. Nemzetörségünk folytonosan gyakoroltatik. Különös méltánylást érdemel százados Gyárfás E. e' téren kifejtett szorgalma. Kolosi János az örség rendezésében és őket egyenként, nem csak a' törvények értelmében, de lelkük meggyőződésétől vezéreltetett jó lelkes nemzetöröknek teremhetni, a' legerélyesebben működik. Hej! mert nekünk megyei magyaroknak, még 40 éves vándorlás és pusztai saanyaruság kell, hogy bemehessünk az igéret földére.

Andrási Ist.

A' tisztí kihágásokról. A' habsburg lothringeni ház 300 éves uralkodásának egyik rut jellemvonása volt, a' népben az anyagi ugy mint szellemi erő kifejlését lehetőleg gátolni.

A' nemzetnek a' népnevelés érdekében tett léptei, népiakolák felállítására irányzott törekvései a' régi kormánynál nem találtak viszhangra.

A' hűbéri viszonyoknak fentartása által a' népet a' kiváltságos osztály hasznára baromilag elfoglalni 's dolgoztatni czélszerűnek hitték.

Csoda-é hát, ha a' nép fenmaradott kevés idejét részegségben tölté, 's fájdalmait néha szesz italokba ölte, a' mámorban találá boldogságát, 's mindég alább sülyedt erkölcsi tekintetben.

Azt hitte a' gyalázatos kormány, hogy a' fenmaradott kevés időt a' népnél az élet-fentartás gondjai fölemésztvén, mást részegeskedéssel, tobzódással töltvén, a' szellemi kiskorúságból kiemelkedni 's emberi méltóságának nemes érzetére eljutni nem fog.

A' nép anyagi elcsigázása fő czél lévén, a' hivatalnokok zsarolása nem akadályoztatott, sőt legjobb tisztviselőnek rendesen az tartatott, ki legjobban tudta szívni a' nép zsirját.

Azért fizettetett rosszul azon időben a' tisztviselő, hogy azok fáradságuk jutalmazása czime alatt minden eszközöket felhasználjanak a' nép zsarolására.

De hála Isteannek! a' zsarnok kormány megbukott, az aljas politica ideje lejárt, 's helyét a' nép érdekeit szívén viselő szabad kormány váltá fel, melynek főczélja, a' népet értelmi tekintetben nevelni, az előhaladás, gyarapodás útját előtte feltárni, 's elzárni azokat, melyek a' szellemi és anyagi kifejlés meggátolására valának intézve.

A' tisztviselőknél a' tudatlan népen különböző színek alatt gyakorlott buzavonási módját előrölni egyik fő törekvése volt új kormányunk embereinek, 's nem lehet nem méltányolni, a' nemes czél sikeresítése érdekében tett üdvös lépéseket.

A' hivatalnokok fizetése fölemeltetett, hogy szükségét ne lássanak, 's a' nép sok ntakoni zsarolása ne tekintessék jövedelmük kiegészítő részének; 's kik mind a' mellett is a' kezökbe adott hatalommal visszaélnek, megérdemlik, hogy attól megfosztassanak 's hivataluktól a' magarendin elmozdítottassanak.

Csak arra kell ügyelni, hogy e' tekintetben az eljárás olyan legyen, mely által erkölcsileg hasunk 's ne használjon fel senki oly eszközöket, melyek a' nép és tisztjei között fenállani kellett bizalom képesát végkép elszakítsák, 's a' hivatali állás erkölcsi tekintélyét mely által a' kevésbé felvilágosult népre oly jótékonyon lehet hatni, gyengítsék.

Nem tartom példal üdvös eljárásnak, hogy még bé nem bizonyosult egyszerű vádra a' tiszt kihallgatatlanul felfüggesztessék, 's kinyomozó biztosok járjanak falról falura, házról házra, kérdezősködvén: „mit tudsz valami bünt ez 's ez tisztviselő-ről, adtál-é neki ajándékot valaha, mond meg bátrav, visszafizetteszük vele, mert őt kicsapnk hivatalából, ne félj tőle.“

A' legmiveletlenebb is átlátja, hogy az ilyeszerű fellépés nem annyira a' tiszt becsület fenntartása- mint személyek megbuktatásáért származott,

's a' régi kormány alatt megszokván hivatalnokaitól csak félni 's zsaroltatni, felébred a' buta népben mindazon méltatlanítás keserü érzete, melyet valaha tiszteitől szenvedett, 's személyes érdekből 's boszúból nem ritkán alkalmatlankodnak alaptalan feladásokkal; 's elvész azon zománcz, mely a' hiven betöltött hivatali állásnak oly nemes színezetet szokott adni.

Íakább így kellene szólani a' néphez. Új kormányunk, mely a' ti javatokat akarja, gondoskodott arról, hogy a' ti tiszteitek illőleg díjaztassanak fáradságukért, tartoznak azok az igazságot néktek ingyen kiszolgáltatni, a' mely tiszt mégis követelőleg lép fel irányatukban, jelentsétek bé a' megyei kormánynak. Miután pedig a' minden személyes érdektől tiszta feladás megtörtént, azt kell kérdeni a' feladótól, ha felelős-é panasza alaposágáról 's valóságáról? 's ha erre helybenhagyó felelet érkezik, a' megyei kormánynak kötelessége felfejteni a' bevádolt előtt a' panaszt, 's egyszersmind felszólítani, hogy míg elene a' kinyomozás hová-hamarébb végrehajtatik, visszavonulni pályájáról tartsa becsületbeli tisztének, ez idő alatt hivatala folytatásának terhe alól pedig fölmentetik. A' kinyomozás megtörténvén, az a' képviselő választmány eleibe terjesztendő, hová mint a' közgyűlés képviselője eleibe tartozik a' kihágó tisztek ügye; ha a' bevádolt büne világosságra jön, a' kicsapongott tisztviselő nemcsak hivatalától elmozdítandó, de közkeresettel is követelendő. Ha a' feladás alaptalan lenne, a' hamisan vádaskodót büntető törvényszék eleibe kell állítani, hogy alaptalan feladásáért a' törvények értelmében illőleg büntetessék.

Csak ez uton lehet megközelítve az eljárásban a' kölcsönös viszonyosság elve, csak így szolgálthatik igazság a' panaszlónak, 's kaphat elégtételt a' gyanusítás 's vádaskodás által a' közvélemény előtt erkölcsileg meggyalázott tisztviselő méltatlan szenvedéséért.

Pataki Ferencz.

Figyelmeztetés. Alóírt, mint a' magyar kormány bizalmánál fogva a' báró Kemény István alsófehérmegyei főispán ellen feladott vádak vizsgálatára kirendelt bizottmány tagja, sajnálatlaltal, mondhatnám, botránkozva tapasztalván úgy a' vádlóknak, mint a' vádlott egyik tüzes barátjának azon bizalmatlan türelmetlenségöket, miszerint, ha bár eléggé hosszadalmas, de egyszersmind kellemetlen, ugyanazért nem akaratumkal nyujtott működésünk eredményét bé nem várva, hanem az igazolást vagy elégtételt, melyet egyedül a' törvények szentségétől kelle és kell is várniok, egyedül a' sajtó terére bocsátva, a' közönségnek figyelmét egy kellemetlen feszültség legfelsőbb fokára vitték: ezennel mind megbízó kormányunknak, mind az elég gyöngédtelenül felé-

resztelt közönségnek tartozom vele, de különösen a' Honvéd szerkesztője szerény figyelmeztetése által felhiva is érzem magamat, a' közönséget egyrészről megnyugtanni, hogy terjedelmes munkálataunk néhány nap alatt az illető felsőbb helyre általunk beadandó, és a' közönség hiedelme biztosan csak az annak nyomán hozandó birói ítéleten alapitható leszen. Kelt Kolozsvártt, jun. 22-én 1849.

Domahidi Pál,
kormány-bizottmányi tag.

Nyilatkozat. Közelebről egy pár kérészt intéztem volt e' lap olvasóihoz Caetan Vinczenz Müller lengyel legiobeli, szolgálatból elbocsátott tiszt gyámolítására. Szavaimnak a' megindult adakozásban reményt haladó sikere kezdett mutatkozni, tanujelül azon nemes részvétnek, melylyel a' magyar, szabadság-harczosai iránt viseltek. Azonban, mielőtt a' bégyült adományokat az illetőnek kézbesitettem volna, értésemre esett, hogy szolgálatbóli elbocsáttatása helyesen történt és hogy ezutánra is bizonyos öszszeg havonkinti segélypénze jár, miből becsületesen megélhet. Ily esetben visszaélnék a' nemes keblü adakozók bizalmával, ha adományaikat oda forditanám, hol a' világosságra derült körülmények azt épen nem igénylik. Kérem tehát sziveskedjenek a' kezeim közé tett öszszegeket visszazavenni, vagy más nemes célra fordításuk iránt rendelkezni. Egyszersmind tartozom a' méltányosságnak kijelenteni, hogy több hiteles adatok szerint, a' mi Müllerünkön előljárósága, jelesen derék őrnagya részéről nem érdemelt méltatlanság legkevésbé sem követtetett el. Minden embernek vannak gyarlóságai!

a' Honvéd szerkesztője.

Nem ereszkedve az ok és okozatokba, azon aláírás ellen, mely a' Honvéd 586, 590 és 594. lapjain ezen szóban „Enyediek“ olvasható, töhben enyediekül, mint a' kiknek az ilyen eljárás nem kenyerünk, innepélyesen tiltakozunk, sziveskedjenek ezen ügyben működők magukat megnevezni 's övék legyen az aratandó dicsőség, mi sem győzelmőkben, sem fekete foltjukban osztozni nem kívánunk.

Több enyediek.

T. szerkesztő ur! Lapja 150-ik számában a' Dobozi István urnak tett feleletben, a' felvincsi csatázás 's abban t. Szilvási Miklós ur is említve levén; midőn úgy vagyok értesülve, hogy Szilvási Miklós ur ezen cikket magára gunyul

értelmezte; részemről nyilvánítom: hogy azzal az említett urat sem sérteni, sem pedig gyávasággal bélyegezni nem kívántam, mit ezennel birlap utján is nyilvánítok. Kolozsvárt, jun. 23-án 1849.

Pécsi Ferencz.

Legujabb.

A' kormánynek feladata a' közönséget a' napi eseményekről értesíteni. E' feladatnak teszkek eleget, midőn azt, mi történt, tudatom.

Az ellenség két oldalról hazánkba tört, Brassónál és Beszterczénél; — a' kormány részéről annak feltartóztatása és kiüzése, valamint e' város bátorságosítása tekintetéből, minden szükséges intézkedések megtétettek.

Telyes reményel is vagyok: hogy elszánt hadseregünk eddigi vitézsege ez uttal is diadalra vezetendi Istentől áldott fegyvereinket.

Kolozsvártt junius 23-kán 1849.

Szentiványi Károly,
orsz. tejlh. biztos.

— A' borgói és brassói csatákról ezeket beszélik: Mult csötörtökön parlamentairt küldött az ellenség borgói határőrségünkhez, hogy adja meg magát. A' mieink kijelentették, hogy utolsó emberig védendik a' szorost. Az oroszok támadást intéztek. A' mieink háromszor verték vissza szuronyszegezve, egy pár ágyujokat is demontirozták. Ekkor, hogy be ne kerittethessenek sánckozokba vonultak a' mieink és tartották magukat mind addig, mig munitiojok elfogyott. Tegnap délután vonultak vissza. A' bethleni hegyen vettek positiot. Amott a' brassói határszélen ugyanakkor több helyütt történt a' támadás. Egy párszor visszaverettek az oroszok. A' tömösi szorosnál, mint mondják, 2000-nél több orosz ejtettek el székelyeink. Brassóból azért vonultak ki sergeink, mivel a' lakosság ellenséges demonstratiokat tett, állítólag lőttek a' mieinkre. Mikor a' futár elindult még nem volt Brassó elfoglalva. A' veszteség részünkről eddigelő kevés.

— Borgónál a' mi veszteségünk 14 ember 's egy ágyukerék küllője. Az ellenségé: 380 elesett, 50 fogoly és három ágyuja lesszerelve. A' mieink minden élelmi szert, mintegy 3000 véka gabonát elhoztak magukkal.

(1) A' nagyhid közeleiben 121 szám alatti ház kedvező feltételek alatt jutányos áron eladó, van 4. kényelmes szobája, kamarája, téli nyári konyhája, nagy-pinczéje 6. lora istállója, kocsiszinje kőből építve — nagy-gabonássza, kutja és kertje, az árának nagyobb része a' bazon fekszik; — van hozzá egy szép nagy szőlő is sajítóval. (3)

